



Urząd Statystyczny  
w Lublinie



## STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA W WOJEWÓDZTWIE LUBELSKIM W 2014 R.

Lublin, wrzesień 2015 r.

### Podstawowe tendencje

#### W województwie lubelskim w 2014 roku:

<i>w porównaniu z rokiem poprzednim</i>	<i>w porównaniu ze średnią dla Polski</i>
<b>ZIEMIA</b>	
<ul style="list-style-type: none"><li>• zmniejszyła się powierzchnia użytków rolnych</li><li>• zwiększyła się powierzchnia gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych</li><li>• zwiększyła się powierzchnia gruntów zabudowanych i zurbanizowanych</li><li>• zwiększyła się powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• udział użytków rolnych jest wyższy w strukturze wykorzystania powierzchni</li><li>• udział gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych jest niższy w strukturze wykorzystania powierzchni</li></ul>
<b>POWIETRZE</b>	
<ul style="list-style-type: none"><li>• wzrosła ilość zanieczyszczeń powietrza</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• stopień redukcji zanieczyszczeń powietrza jest wyższy</li></ul>
<b>WODA</b>	
<ul style="list-style-type: none"><li>• zmniejszyło się zużycie wody</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków jest niższy</li></ul>
<b>ODPADY</b>	
<ul style="list-style-type: none"><li>• zmniejszyła się ilość wytworzonych odpadów ogółem</li><li>• wzrosła ilość odpadów wyselekcjonowanych</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• udział odpadów składowanych w ilości odpadów wytworzonych jest wyższy</li></ul>
<b>PRZYRODA</b>	
<ul style="list-style-type: none"><li>• zwiększyła się powierzchnia obszarów prawnie chronionych</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>• udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem jest niższy</li></ul>

Tablica 1. Podstawowe wskaźniki z zakresu ochrony środowiska

Wyszczególnienie	2006	2014	2006	2014
	Polska		lubelskie	
Zanieczyszczenia pyłowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	99,5	99,8	98,6	98,4
Zanieczyszczenia gazowe zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych	49,7	59,6	84,8	87,4
Odpady wytworzone na 1 km <sup>2</sup> w tonach (z wyłączeniem odpadów komunalnych)	394,9	419,8	194,4	264,8
Udział odpadów składowanych w ilości odpadów wytworzonych w ciągu roku w %	25,5	16,9	47,3	46,8
Ścieki przemysłowe oczyszczane na 100 km <sup>2</sup> w dam <sup>3</sup>	257,4	247,7	82,5	89,4
Ścieki komunalne oczyszczane na 100 km <sup>2</sup> w dam <sup>3</sup>	369,5	395,5	198,6	196,5
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w %	32,1	32,5	22,7	22,7
Zużycie wody na 1 mieszkańca w m <sup>3</sup>	295,2	266,2	163,4	153,9

## Informacje szczegółowe

### ZIEMIA

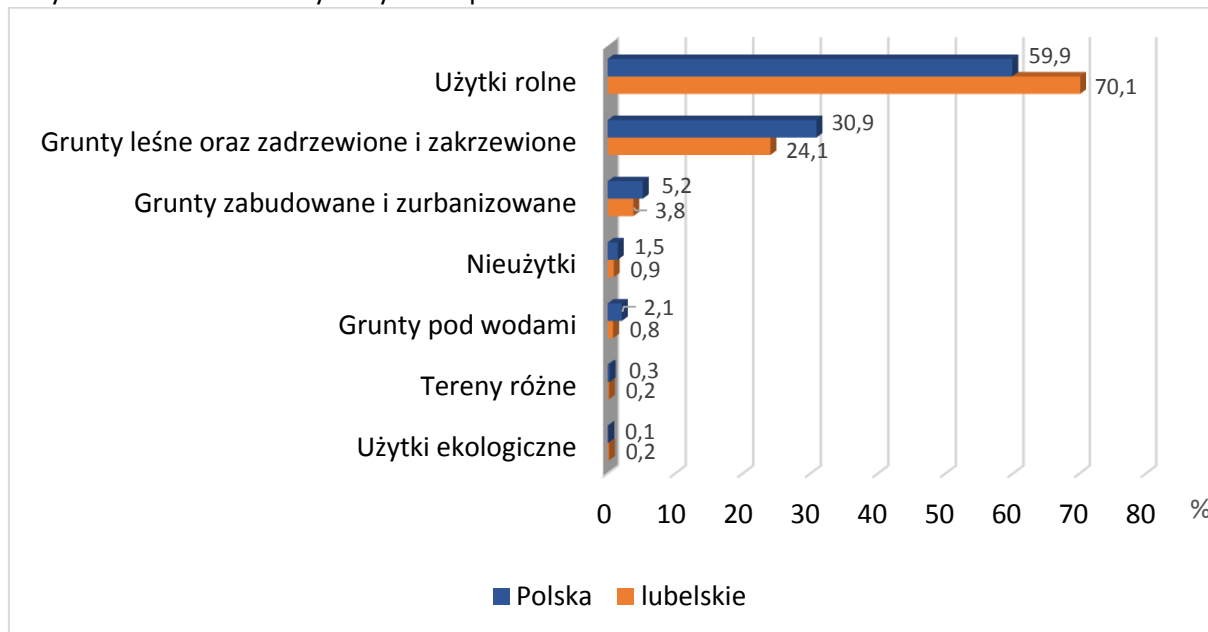
W 2014 roku powierzchnia województwa lubelskiego wynosiła 25 122 km<sup>2</sup>, co stanowiło 8,0% powierzchni kraju. W strukturze gruntów dominowały użytki rolne i grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmujące odpowiednio 70,1% i 24,1% powierzchni województwa. W dalszej kolejności były to grunty zabudowane i zurbanizowane (3,8%), nieużytki (0,9%), grunty pod wodami (0,8%), użytki ekologiczne (0,2%) i tereny różne (0,2%). W porównaniu z rokiem poprzednim powierzchnia użytków rolnych zmniejszyła się o 2 396 ha, gruntów leśnych, zadrzewionych i zakrzewionych wzrosła o 1 949 ha, gruntów pod wodami wzrosła o 32 ha, gruntów zabudowanych i zurbanizowanych wzrosła o 653 ha, użytków ekologicznych zmniejszyła się o 88 ha, nieużytków wzrosła o 21 ha i terenów różnych zmniejszyła się o 171 ha.

W województwie lubelskim w 2014 r. użytki rolne zajmowały procentowo największą powierzchnię w powiatach: lubelskim (85,5%), hrubieszowskim (82,1%) i świdnickim (80,7%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione miały największy udział w powierzchni w powiatach: włodawskim (43,8%), janowskim (41,8%) i biłgorajskim (39,5%).

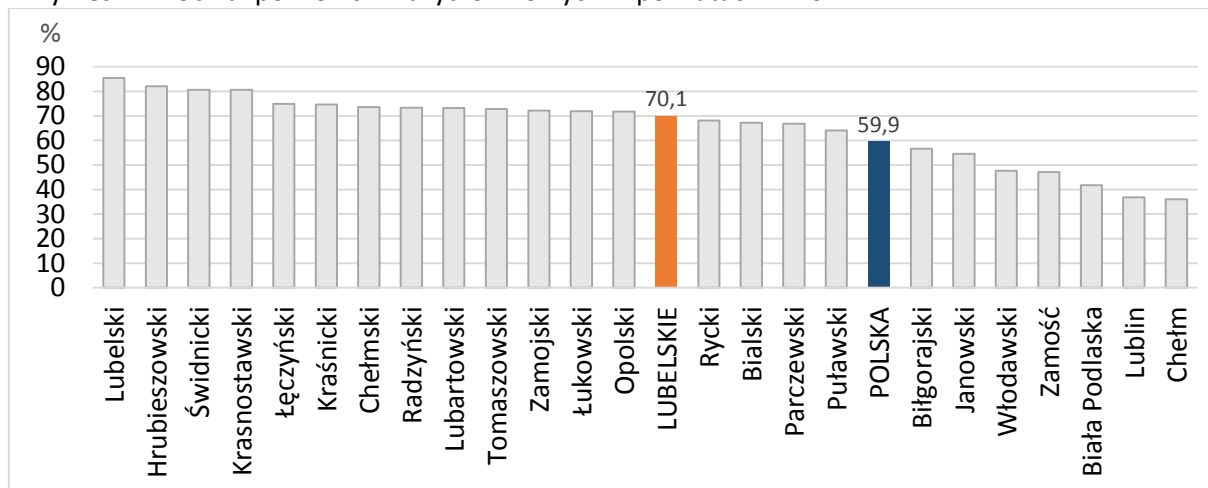
Odsetek gruntów zdewastowanych i zdegradowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem w województwie lubelskim w 2014 r. wyniósł 0,1% i był mniejszy w porównaniu z przeciętną wartością dla Polski, dla której udział ten miał wartość 0,2%. Powierzchnia gruntów zdewastowanych i zdegradowanych w województwie lubelskim w 2014 r. zwiększyła się z 3 112 ha w 2013 r. do 3 140 ha, to jest o 0,9%. W Polsce analogiczna zmiana wyniosła 1,1%.

W 2014 r. w województwie lubelskim zrekultywowano i zagospodarowano 70 ha, co stanowiło 2,4% tego typu gruntów w Polsce. Powierzchnia zrekultywowana i zagospodarowana w województwie lubelskim w 2014 r. była o 34,6% większa niż w roku poprzednim.

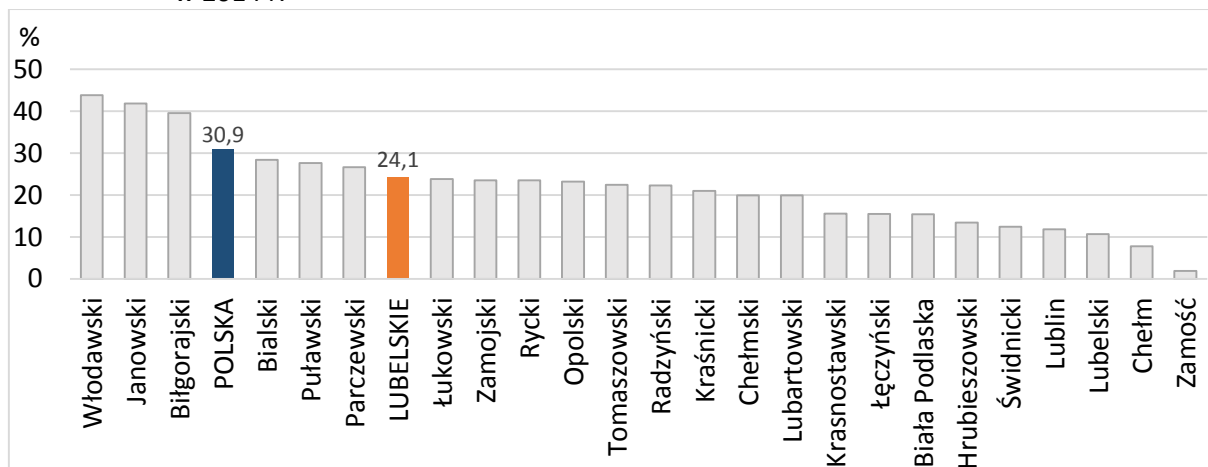
Wykres 1. Struktura wykorzystania powierzchni w 2014 r.



Wykres 2. Udział powierzchni użytków rolnych w powiatach w 2014 r.



Wykres 3. Udział powierzchni gruntów leśnych oraz zadrzewionych i zakrzewionych w powiatach w 2014 r.



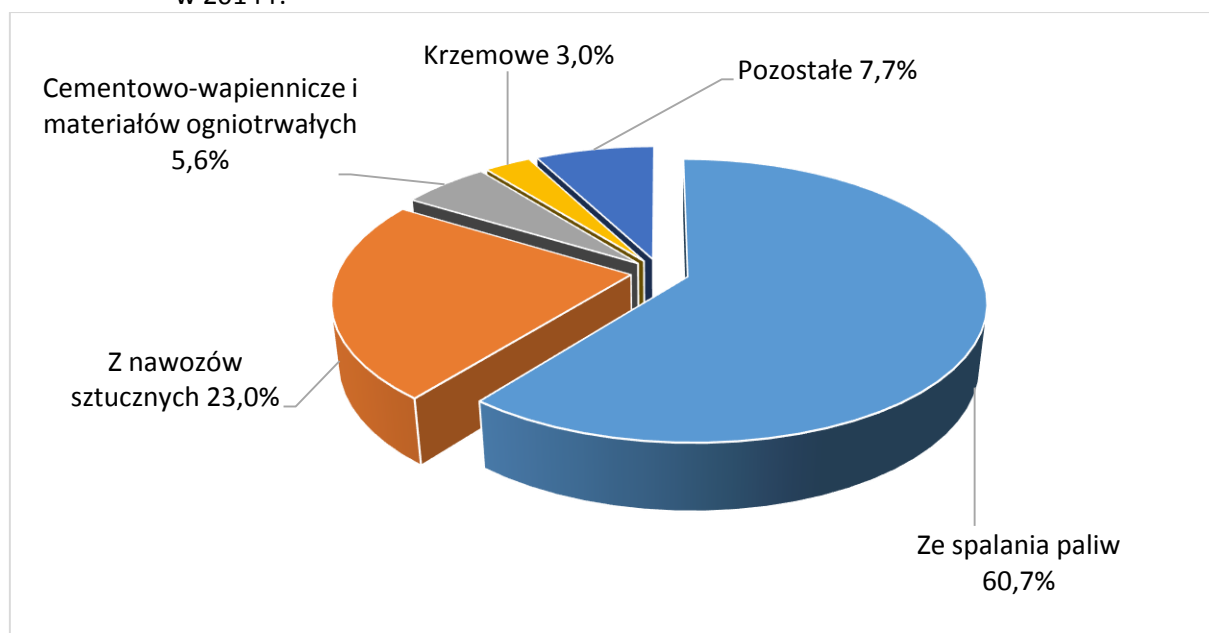
## POWIETRZE

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza są zakłady uznane za szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza. W 2014 roku w województwie lubelskim funkcjonowało 95 zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza, co stanowiło 5,3% liczby takich zakładów z obszaru kraju<sup>a</sup>. W roku 2013 liczba zakładów szczególnie uciążliwych dla czystości powietrza w województwie lubelskim wynosiła 94.

Tablica 2. Ilość zanieczyszczeń powietrza w województwie lubelskim w 2014 r.

Wyszczególnienie	2013	2014	2013=100
<b>Zanieczyszczenia powietrza w tonach</b>	<b>4 731 231</b>	<b>4 973 101</b>	<b>105,1</b>
pyłowe	2 053	1 922	93,6
gazowe	4 729 178	4 971 179	105,1

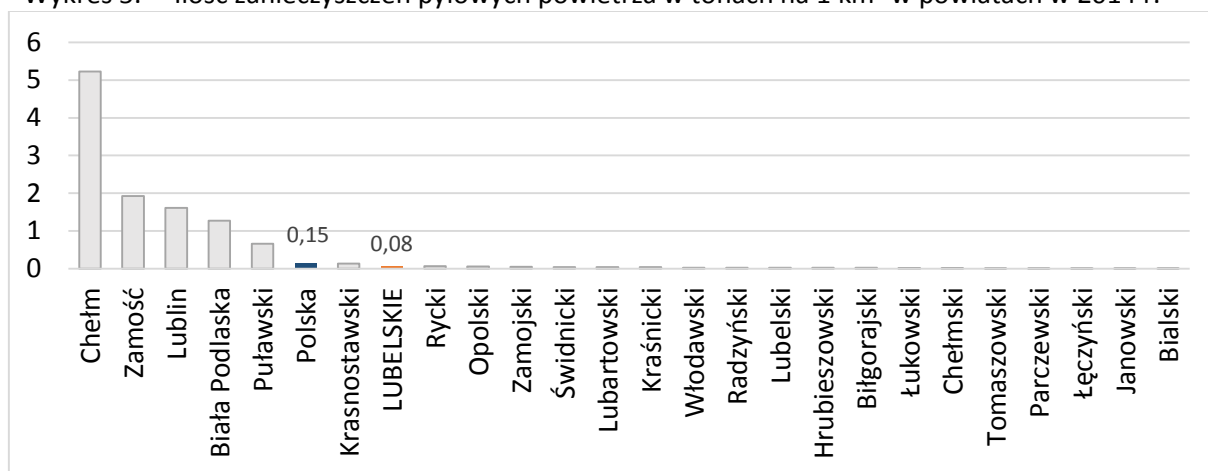
Wykres 4. Struktura pochodzenia zanieczyszczeń pyłowych powietrza w województwie lubelskim w 2014 r.



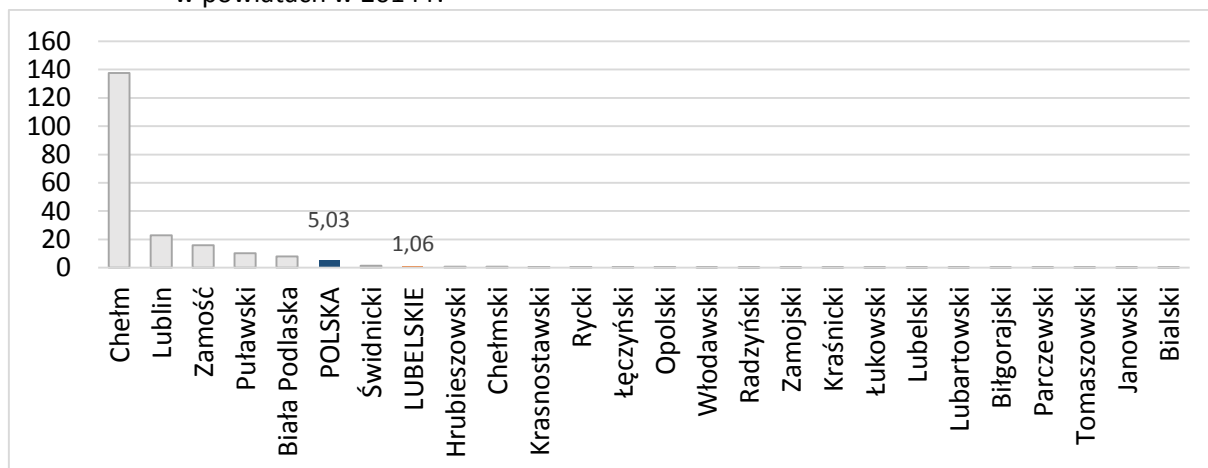
<sup>a</sup> Zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza są to tzw. punktowe źródła emisji zanieczyszczeń, do których zaliczono wszystkie jednostki organizacyjne ustalone przez ówczesnego Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych na podstawie określonej wysokości opłat wniesionych w 1986 r. za roczną emisję substancji zanieczyszczających powietrze według stawek określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 stycznia 1986 r. w sprawie opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska i wprowadzanie w nim zmian (Dz. U. Nr 7, poz. 40 z późn. zmianami).

W 2014 roku w województwie lubelskim zakłady szczególnie uciążliwe dla czystości powietrza wyemitowały łącznie 1,9 tysiąca ton zanieczyszczeń pyłowych. Stanowiło to 4,1% emisji zanieczyszczeń pyłowych powietrza w skali kraju. Najwięcej zanieczyszczeń pyłowych powietrza w województwie lubelskim pochodziło ze spalania paliw (60,7%). W stosunku do roku 2013 zanotowano zmniejszenie ilości emitowanych zanieczyszczeń pyłowych powietrza w województwie o 6,4%. Ponad połowa (53,9%) zanieczyszczeń pyłowych powietrza w województwie w 2014 roku wyemitowana została przez zakłady zlokalizowane w trzech powiatach: puławskim (32,0%) oraz miastach Lublin (12,3%) i Chełm (9,5%). Najmniej zanieczyszczeń pyłowych powietrza pochodziło z powiatów: janowskiego (0,7%), parczewskiego (0,5%) i łączyńskiego (0,4%).

Wykres 5. Ilość zanieczyszczeń pyłowych powietrza w tonach na 1 km<sup>2</sup> w powiatach w 2014 r.



Wykres 6. Ilość zanieczyszczeń gazowych powietrza (bez dwutlenku węgla) w tonach na 1 km<sup>2</sup> w powiatach w 2014 r.



Emisja zanieczyszczeń gazowych powietrza w województwie lubelskim wyniosła w 2014 roku 4 971,2 tys. ton, co stanowiło 2,4% emisji krajowej. Dominującym składnikiem zanieczyszczeń gazowych był dwutlenek węgla: w województwie lubelskim 99,5%, w kraju 99,2%. W porównaniu z rokiem 2013 wielkość emisji zanieczyszczeń gazowych w województwie wzrosła o 5,1%. Z powiatu puławskiego (38,4%) oraz miast Chełm (26,5%) i Lublin (12,0%) pochodziło łącznie 76,9%

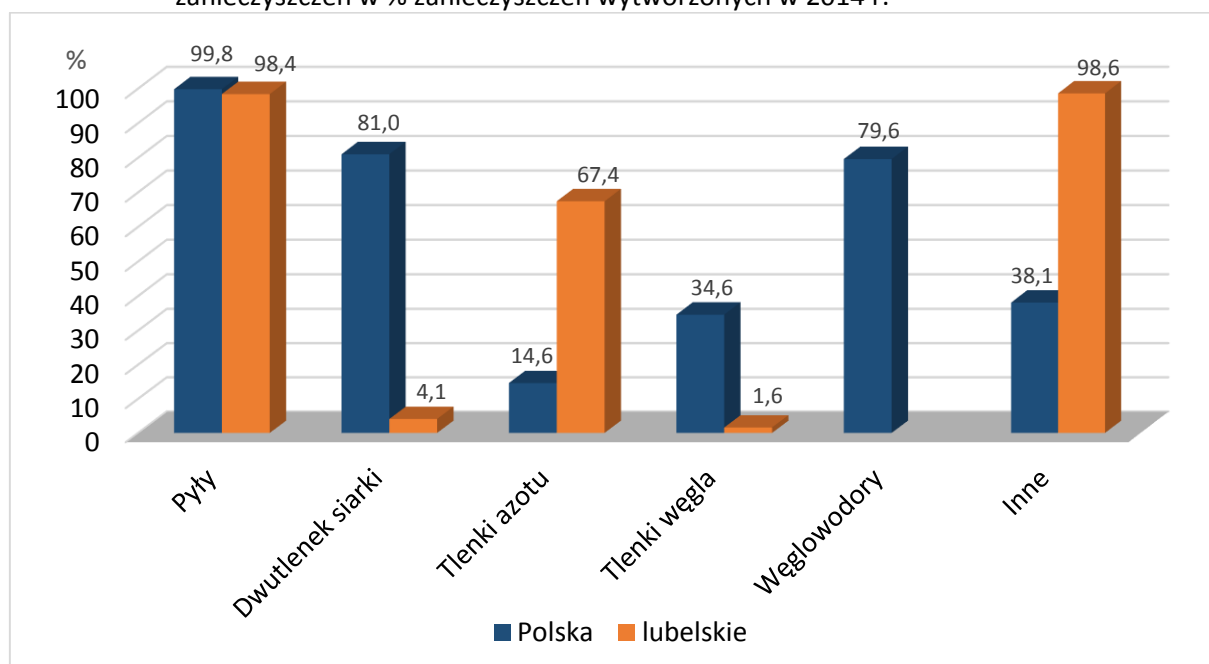
zanieczyszczeń gazowych powietrza, natomiast z powiatów: parczewskiego (0,3%), tomaszowskiego (0,3%) i janowskiego (0,1%) pochodziło 0,7% emisji zanieczyszczeń gazowych powietrza w województwie.

Tablica 3. Rodzaje zanieczyszczeń powietrza w województwie lubelskim i ich udział w emisji zanieczyszczeń na terenie Polski w 2014 r.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych	W % emisji krajowej	Emisja zanieczyszczeń gazowych	W % emisji krajowej
<b>Ogółem</b>	<b>4,1</b>	<b>Ogółem</b>	<b>2,4</b>
<i>cementowo-wapiennicze i materiałów ogniotrwałych</i>	5,5	<i>dwutlenek siarki</i>	2,4
<i>krzemowe</i>	7,0	<i>dwutlenek węgla</i>	2,4
<i>nawozów sztucznych</i>	28,2	<i>metan</i>	0,0
<i>nie zorganizowana</i>	0,0	<i>nie zorganizowana</i>	0,1
<i>środków powierzchniowo czynnych</i>	0,0	<i>podtlenek azotu</i>	13,9
<i>węglowo-grafitowe, sadza</i>	2,6	<i>tlenek węgla</i>	1,7
<i>ze spalania paliw</i>	3,8	<i>tlenki azotu</i>	2,8

W województwie lubelskim w 2014 roku odsetek zanieczyszczeń zatrzymanych lub zneutralizowanych w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń wyniósł 98,4% w przypadku zanieczyszczeń pyłowych i 87,4% w przypadku zanieczyszczeń gazowych. Dla Polski wartości te wyniosły odpowiednio 99,8% i 59,6%.

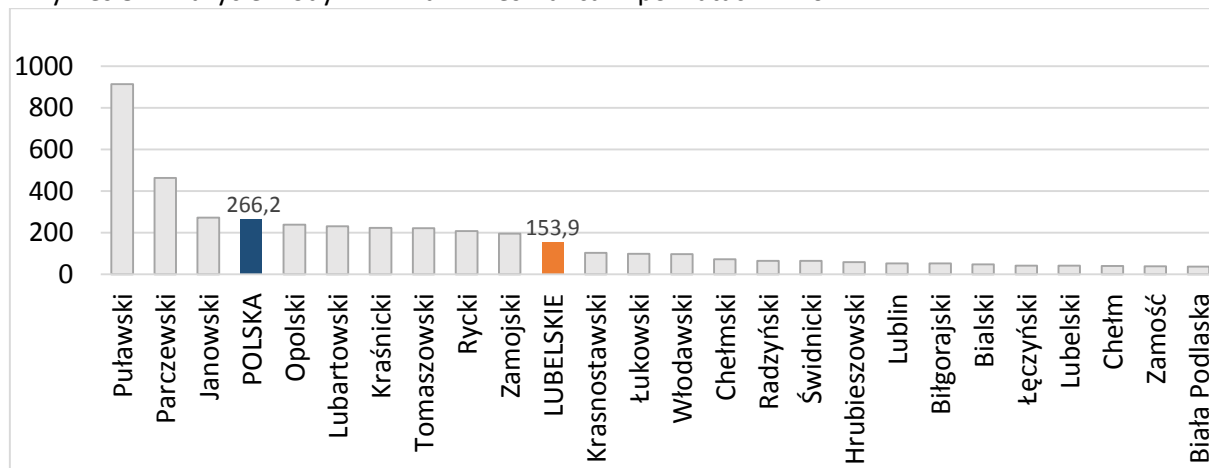
Wykres 7. Zanieczyszczenia zatrzymane i zneutralizowane w urządzeniach do redukcji zanieczyszczeń w % zanieczyszczeń wytworzonych w 2014 r.



## WODA

W województwie lubelskim w 2014 roku pobór wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności wyniósł 350,6 hm<sup>3</sup>, co stanowiło 3,3% poboru wody w kraju. Pobór wody w województwie lubelskim w 2014 roku był o 6,6% niższy niż w 2013 roku. Zużycie wody na potrzeby gospodarki narodowej i ludności w województwie lubelskim w 2014 roku wyniosło 330,5 hm<sup>3</sup>, to jest 3,2% zużycia wody w kraju i było o 6,5% niższe niż w 2013 roku.

Wykres 8. Zużycie wody w m<sup>3</sup> na 1 mieszkańca w powiatach w 2014 r.



W 2014 roku zużycie wody stanowiło 94,3% poboru wody w województwie. Struktura zużycia wody przedstawiała się następująco: w przemyśle 33,8%, w rolnictwie i leśnictwie 45,5% oraz w eksploatacji sieci wodociągowej 20,8%, w tym na potrzeby gospodarstw domowych 17,4%. Największe zużycie wody zanotowano w powiatach puławskim (32,0%), kraśnickim (6,7%) i zamojskim (6,4%). Najmniejsze zużycie wystąpiło w miastach Zamość (0,8%) i Biała Podlaska (0,7%) oraz powiecie łęczyńskim (0,7%).

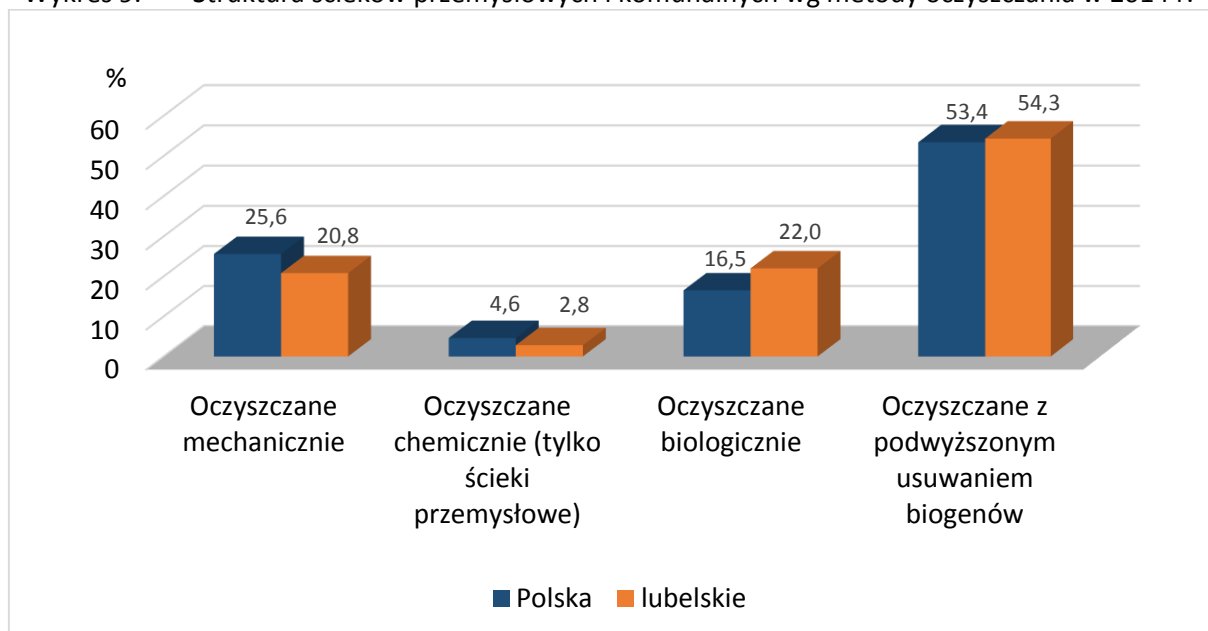
W 2014 r. w województwie lubelskim odprowadzono do wód lub do ziemi 72,3 hm<sup>3</sup> ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania. Stanowiło to 3,4% ścieków wymagających oczyszczania odprowadzonych w kraju. Było to o 1,4% więcej niż w roku 2013, podczas gdy w skali kraju analogiczna wartość zmniejszyła się o 2,0%. Z łącznej ilości ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania w 2014 r. w województwie lubelskim 99,4% zostało oczyszczonych (94,7% w Polsce). Odsetek ścieków, które nie zostały oczyszczone, wzrósł z 0,4% w 2013 do 0,6% w 2014 roku. Ponad połowę (55,2%) ścieków wymagających oczyszczania odprowadzono w województwie lubelskim w Lublinie (23,3%) oraz powiatach puławskim (22,0%) i łęczyńskim (9,9%). Najmniejsza ilość ścieków wymagających oczyszczania została odprowadzona w powiatach: janowski (1,1%), parczewskim (0,8%) i chełmskim (0,8%).

Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania były oczyszczane: mechanicznie (20,8%), chemicznie (tylko ścieki przemysłowe) (2,8%), biologicznie (22,0%) i biologicznie z podwyższonym usuwaniem biogenów (54,3%).

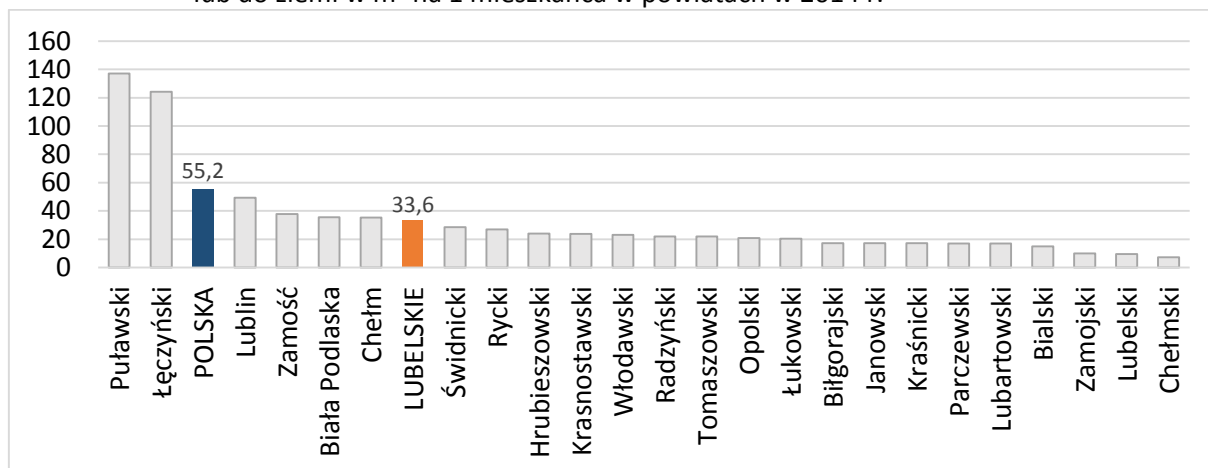
Na terenie województwa lubelskiego w 2014 r. znajdowało się 65 przemysłowych i 286 komunalnych oczyszczalni ścieków. Liczba oczyszczalni nie zmieniła się w porównaniu z 2013 r. Długość

czynnej sieci kanalizacyjnej wynosiła 5 918 km i zwiększyła się o 6,9% w porównaniu z 2013 r. Odsetek ludności korzystającej z oczyszczalni ścieków w 2014 r. w województwie lubelskim wyniósł 56,4% (71,5% w Polsce), przy czym w miastach było to 95,2% ludności (93,9% w Polsce), a na obszarach wiejskich 23,0% (37,4% w Polsce).

Wykres 9. Struktura ścieków przemysłowych i komunalnych wg metody oczyszczania w 2014 r.



Wykres 10. Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczenia odprowadzone do wód lub do ziemi w m<sup>3</sup> na 1 mieszkańca w powiatach w 2014 r.





## ODPADY

W 2014 r. w województwie lubelskim wytworzono 7 034,2 tys. ton odpadów. Z tego większość, to jest 6 652,5 tys. ton (94,6%) stanowiły odpady poza odpadami komunalnymi. Odpadów komunalnych wytworzono 381,7 tys. ton (5,4%). W stosunku do łącznej ilości odpadów z Polski udział odpadów z województwa lubelskiego wynosił odpowiednio 5,1% i 3,7%.

Źródłem pochodzenia odpadów wytworzonych (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w województwie lubelskim w 2014 r. były:

- odpady powstające przy poszukiwaniu, wydobywaniu, fizycznej i chemicznej przeróbce rud oraz innych kopalin (84,6%),
- odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności (5,3%),
- odpady z procesów termicznych (5,2%),
- odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów, z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych (2,1%),
- odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury (1,3%),
- pozostałe (1,5%).

Tablica 4. Ilość odpadów wytworzonych w 2014 r. w województwie lubelskim.  
Stan w dniu 31 XII

Wyszczególnienie	2013	2014	
		ogółem	2013=100
<b>Odpady w tys. ton</b>	<b>7 176,8</b>	<b>7 034,2</b>	<b>98,0</b>
<i>odpady komunalne</i>	348,4	381,7 <sup>b</sup>	109,6
<i>odpady poza odpadami komunalnymi</i>	6 828,4	6 652,5	97,4

W województwie lubelskim w 2014 r. odpady wytworzone (z wyłączeniem odpadów komunalnych) zostały poddane odzyskowi (1,0%), unieszkodliwione (47,2%), przekazane innym odbiorcom (51,5%) lub były magazynowane czasowo (0,2%). Udział odpadów składowanych do odpadów wytworzonych wyniósł dla województwa lubelskiego w 2014 r. 46,8% i był niższy niż w 2013 r., kiedy jego wartość wyniosła 47,3%. W Polsce w 2014 r. udział odpadów składowanych do odpadów wytworzonych wyniósł 16,9%, a w 2013 r. 25,5%.

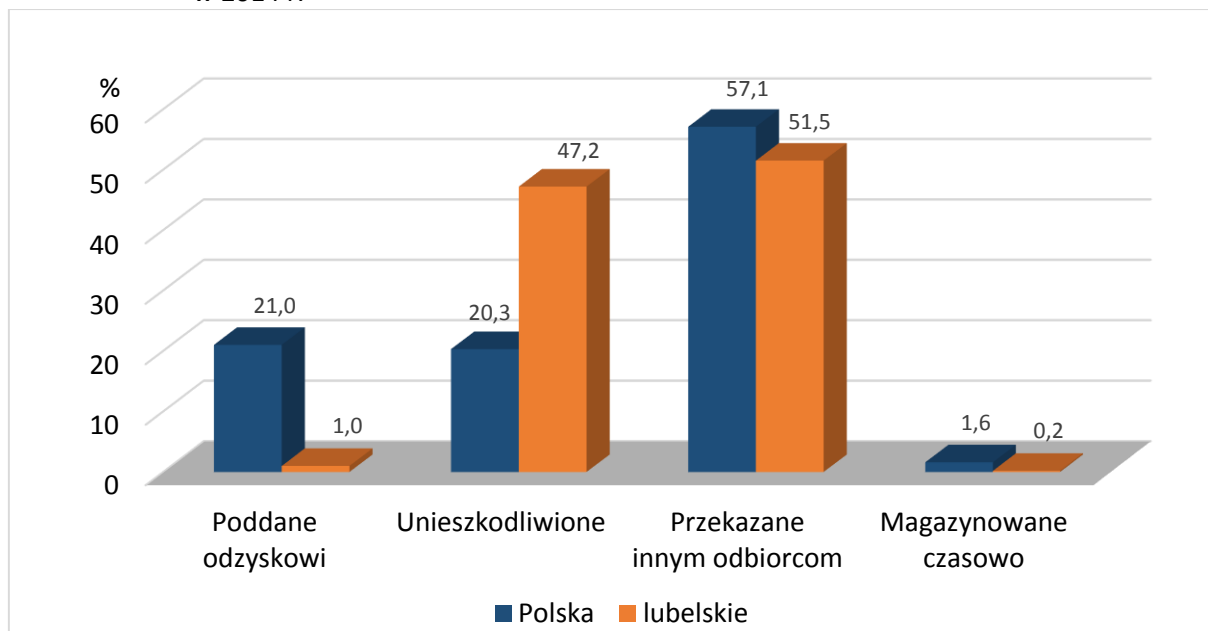
Wśród odpadów komunalnych selekcjonowaniu poddano 20,0%, natomiast pozostałe 80,0% odpadów stanowiły odpady zmieszane. W porównaniu z poprzednim rokiem ilość zebranych odpadów zmieszanych zwiększyła się o 0,7%, natomiast ilość odpadów wyselekcjonowanych wzrosła o 68,6%.

Udział odpadów zdeponowanych na składowiskach w ilości odpadów zebranych zmieszanych dla województwa lubelskiego wyniósł w 2014 r. 58,6%, a w 2013 r. 75,8%. Dla Polski było to odpowiednio 63,8% w 2014 r. i 67,0% w 2013 r.

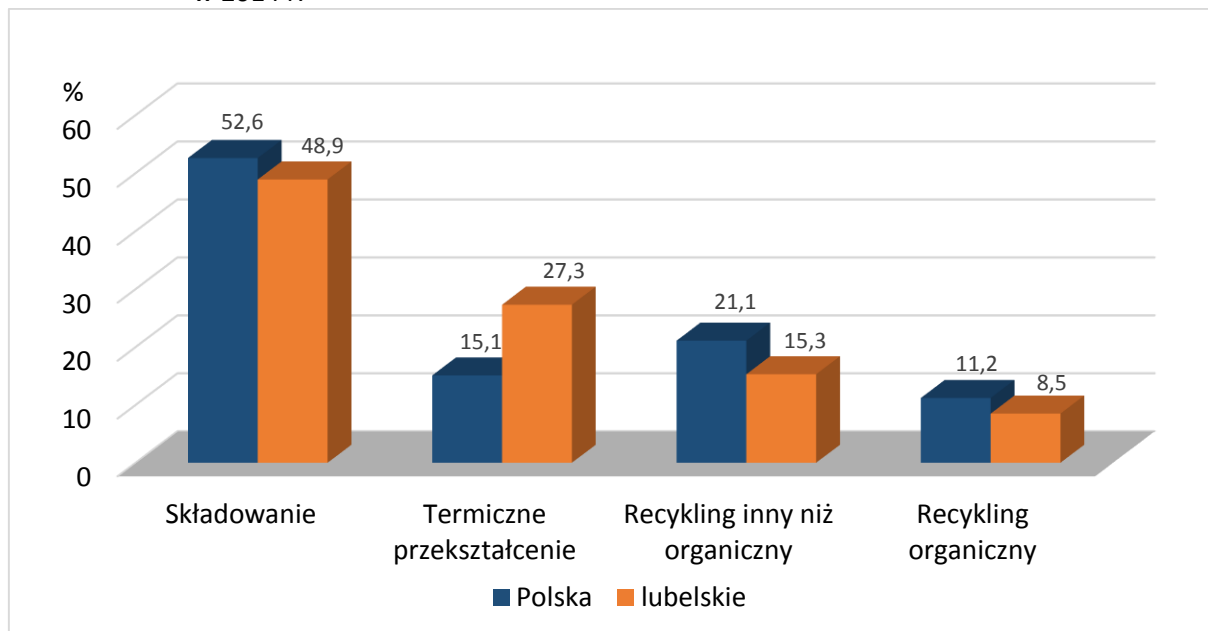
<sup>b</sup> Uwaga na zmianę klasyfikacji. W 2014 r. pozycja oznacza odpady zebrane i wytworzone, a w 2013r. i wcześniej odpady zebrane.

W 2014 r. w województwie lubelskim funkcjonowało 50 czynnych składowisk odpadów o łącznej powierzchni 117,3 ha, na których unieszkodliwiane były odpady komunalne. W ciągu roku ubyło 6 czynnych składowisk, a ich łączna powierzchnia zmniejszyła się o 5,1 ha.

Wykres 11. Struktura zagospodarowania odpadów (z wyłączeniem odpadów komunalnych) w 2014 r.



Wykres 12. Zagospodarowanie odpadów komunalnych zmieszanych i zebranych selektywnie w 2014 r.

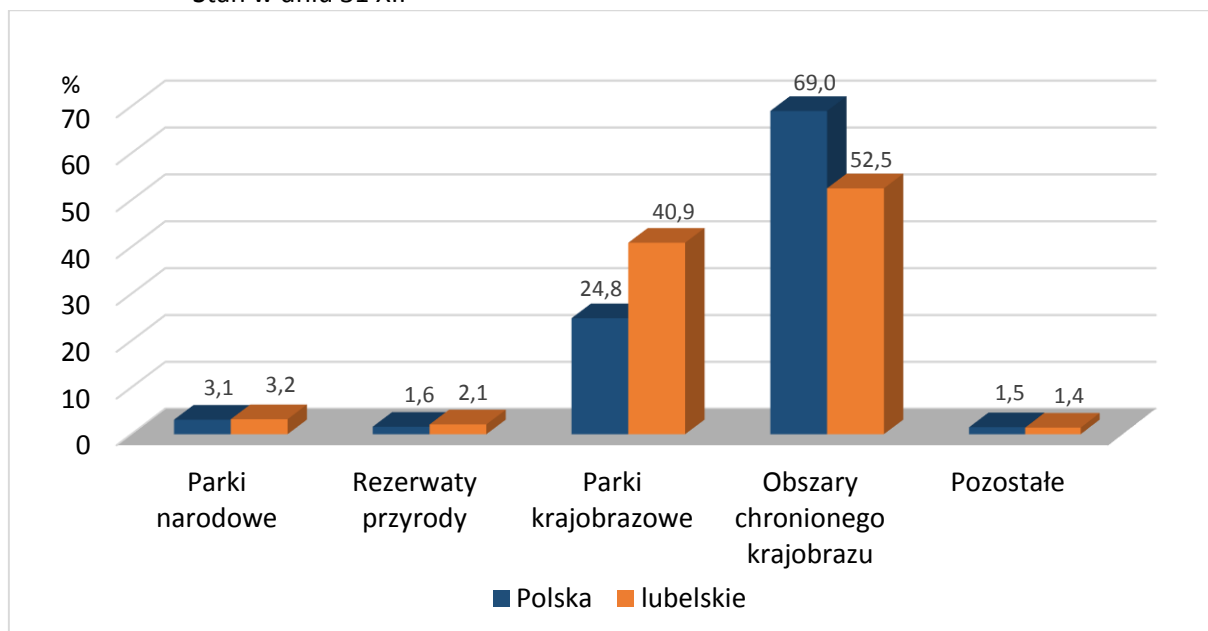


## PRZYRODA

Według stanu na koniec 2014 r. w województwie lubelskim obszary prawnie chronione zajmowały łącznie 572,3 tys. ha. Stanowiło to 22,7% powierzchni województwa i 5,6 % chronionej powierzchni Polski. W porównaniu z 2013 rokiem powierzchnia obszarów prawnie chronionych zwiększyła się o 188 ha. W województwie lubelskim struktura powierzchni obszarów prawnie chronionych przedstawiała się następująco:

- parki narodowe - 3,2%,
- rezerваты przyrody - 2,1%,
- parki krajobrazowe - 40,9%,
- obszary chronionego krajobrazu - 52,5%,
- pozostałe - 1,5%.

Wykres 13. Struktura obszarów prawnie chronionych w 2014 r.  
Stan w dniu 31 XII



Na terenie województwa znajdują się 2 parki narodowe, to jest Poleski i Roztoczański o łącznej powierzchni 18 243 ha, w tym z obszarem 1 146 ha objętym ochroną ścisłą, 86 rezerwatów o powierzchni 11 863 ha, 16 parków krajobrazowych o powierzchni 241 182 ha, 17 obszarów chronionego krajobrazu o powierzchni 301 971 ha oraz pozostałe o powierzchni 7 806 ha, do których należały 267 użytki ekologiczne, 7 stanowisk dokumentacyjnych i 7 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych. Liczba pomników przyrody wyniosła w 2014 r. w województwie lubelskim 1 509 obiektów (o 7 mniej niż w 2013 r.), to jest 4,1% z ogólnej liczby w kraju.

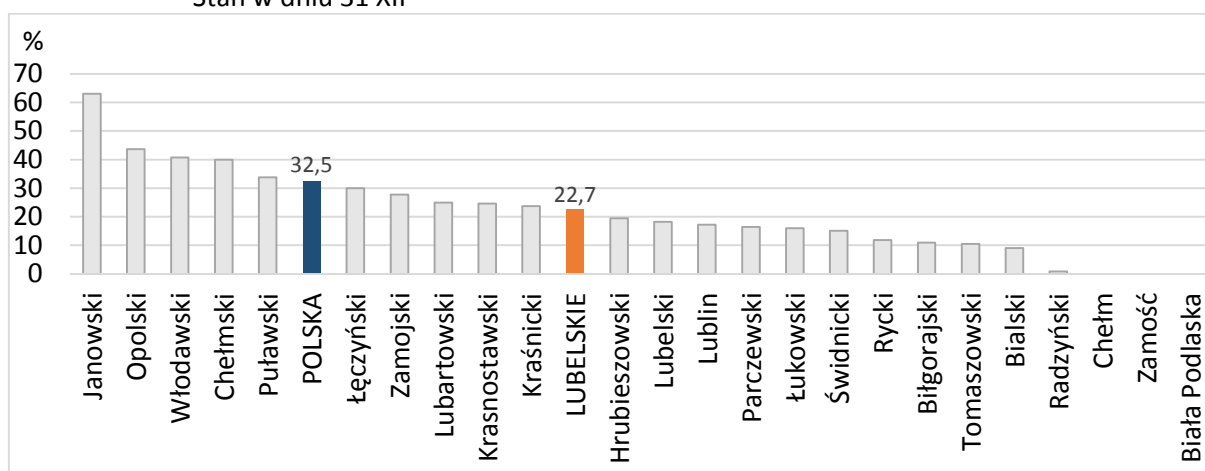
W województwie lubelskim struktura powierzchni rezerwatów była następująca:

- leśne - 52,0%
- torfowiskowe - 26,4%
- faunistyczne - 11,8%

- krajobrazowe - 5,4%
- wodne - 1,7%
- stepowe - 1,3%
- florystyczne - 1,3%
- przyrody nieożywionej - 0,1%

Obszary prawnie chronione zajmowały największą powierzchnię w powiatach: janowskim (63,0%), opolskim (43,6%) i włodawskim (40,7%). W województwie lubelskim znajduje się także jeden ogród botaniczny i jeden ogród zoologiczny. Spośród ważniejszych zwierząt chronionych województwo lubelskie zasiedlone jest przez populację bobra (7,9% populacji w kraju), rysia (11,3% populacji w kraju) i wilka (11,8% populacji w kraju).

Wykres 14. Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem w powiatach w 2014 r.  
Stan w dniu 31 XII



## Opracowanie

Marcin Marczuk – Lubelski Ośrodek Badań Regionalnych

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych Urzędu Statystycznego w Lublinie.